

NOTAT

29. april 2011

Høringsnotat vedrørende udkast til lovforslag om ændring af lov om håndhævelse af udbudsreglerne m.v. og lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter (Effektivisering af sagsbehandlingen i Klagenævnet for Udbud)

1. Indledning

Lovforslaget er et led i udmøntningen af Aftale om Konkurrencepakken af 11. april 2011 mellem regeringen og Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Kristendemokraterne, som har til formål at fremme konkurrencen og produktiviteten i den private og offentlige sektor.

Lovforslaget har til formål at sikre en effektiv og målrettet anvendelse af Klagenævnet for Udbuds ressourcer til at håndhæve udbudsreglerne. Det foreslås derfor, at klagenævnet alene skal kunne tage stilling til de af parterne nedlagte påstande og alene skal tage hensyn til de forhold, som er gjort gældende. Dermed kan klagenævnet ikke længere tage spørgsmål op af egen drift til påkendelse. Klagenævnet kan stadig kræve alle oplysninger, som er nødvendige for, at klagenævnet kan træffe afgørelse i en sag.

Derudover foreslås det, at der ved afgørelse af en sag i klagenævnet medvirker en juridisk dommer og en sagkyndig, og at stemmen fra formanden i den enkelte sag i tilfælde af stemmelighed er udslagsgivende. Endelig foreslås det, at det eller de medlemmer fra formandskabet, der deltager i den enkelte sag skal kunne træffe afgørelse uden medvirken af sagkyndige medlemmer i sager, der afgøres på skriftligt grundlag og ikke er af principiel karakter.

Lovforslaget blev sendt i høring den 11. april 2011 med høringsfrist den 26. april 2011 til i alt 102 høringsparter, herunder myndigheder, organisationer m.v.

Der er modtaget høringssvar fra 24 af de 102 hørte myndigheder, organisationer m.v. samt fra 1 part, som ikke er blevet hørt. Heraf har 16 haft bemærkninger til udkastet til lovforslag. Der er herudover modtaget høringssvar fra en part, der ikke har fået lovforslaget i høring. Det drejer sig om Horesta.

De væsentligste bemærkninger fra de hørte parter til de enkelte emner i lovforslaget gennemgås og kommenteres nedenfor.

2. Generelle bemærkninger

Høringen tegner overordnet et billede af, at organisationer generelt er positive overfor at fremme effektiviteten af klagesystemet på udbudsområdet. Dog udtrykkes der bekymring for dele af lovforslaget.

Bygherreforeningen finder det positivt, at der nu lægges op til enklere og mere forståelige regler for klagenævnets virke, hvilket forhåbentlig kan føre til hurtigere sagsbehandling. Bygherreforeningen bemærker, at hvorvidt lovændringen vil føre til højere produktivitet og mere effektiv konkurrence, afhænger af, om den stigning i antallet af klagenævnsager, som er set i de senere år, aftager som konsekvens af ændringen.

Landbrug & Fødevarer er positiv overfor de ændringer, der foreslås gennemført for at styrke effektiviteten og hensigtsmæssig anvendelse af klagenævnets ressourcer og derved bidrag til at højne en effektiv håndhævelse af udbudsreglerne. Disse tiltag har en positiv betydning for fremme af konkurrencen om offentlige opgaver.

Foreningen af International Transport Danmark (ITD) byder ethvert initiativ velkommen, der understøtter den frie konkurrence og sikrer en effektiv håndhævelse af udbudsreglerne. ITD bifalder forslagens formål om at fremme konkurrencen og produktiviteten i den private og offentlige sektor. ITD mener dog, at forslaget om, at klagenævnet alene kan tage stilling til nedlagte påstande og anbringender svækker danske virksomheders retssikkerhed. ITD mener herudover, at det er en beklagelig udvikling, at ændre klagenævnets medlemssammensætning

Statens og Kommunernes Indkøbsservice A/S (SKI) hilser generelt de foreslåede stramninger velkommen, idet netop stramninger af anvendelsen af officialmaksimen aktivt vil bidrage til, at der sikres en højere grad af retssikkerhed og ikke mindst ligebehandling mellem parterne i en klagesag. Ligeledes antager SKI, at de foreslåede ændringer og stramninger generelt vil bidrage til at effektivisere klagesagsbehandlingen til gavn for både tilbudsgivere og offentlige ordregivere.

Offentligt Ansattes Organisationer (OAO) er generelt positive overfor forbedringer og forenklinger i klage- og overvågningssystemet om offentlige udbud og udliciteringer. OAO hilser derfor et lovforslag til forbedringer af klagesystemet velkommen. OAO henstiller, at man fremover fastsætter realistiske høringsfrister, der kan sikre en ordentlig og demokratisk behandling af lovforslag i Danmark, uanset om forslagsstilleren forud for høringen har lagt sig endelig fast på indholdet.

Dansk IT støtter lovforslagets hensigt, nemlig ønsket om at forbedre arbejdsgangen ved Klagenævnet for Udbud, samt ønsket om at klagenævnet skal optræde mere fokuseret omkring de klager nævnet modtager. Dansk IT's håber, at man derigennem kan opnå en større konsistens i nævnets kendelser og reducere de usikkerheder vedrørende udbudsretlige

forhold, der er med til at forøge transaktionsomkostningerne ved offentlige udbud, både for tilbudsgivere og ordregivere.

Danske Regioner er generelt imødekommende overfor lovforslaget, som ses som en positiv retning væk fra det bureaukrati EU's omfattende udbudsdirektiv har medført for bl.a. offentlige myndigheder. Danske Regioner har en række forslag til yderligere forbedringer, der vil smidiggøre nævnets procedurer. Danske Regioner er som udgangspunkt positivt indstillet overfor, at klagenævnet ikke længere skal kunne tage spørgsmål op af egen drift, men bemærker, at det er svært at vurdere ud fra lovforslaget og bemærkningerne, hvorvidt forslaget er tilstrækkeligt til at sikre en reel smidiggørelse af klagenævnets arbejde. Danske Regioner opfatter ydermere forslaget som en beskeden indsnævring af klagenævnets opgaver.

Danske Arkitekt Virksomheder (Danske Ark) og Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) har generelt svært ved at se, hvordan lovforslaget kan medvirke til fremme konkurrencen og produktiviteten i den private og offentlige sektor. Danske Ark og FRI mener, at klagenævnet - henset til de mange overtrædelser - har bevist sin eksistensberettigelse i sin nuværende form.

Danske Ark og FRI bemærker tillige, at den offentlige sektor i dag besidder så stor købermagt, at det er vigtigt at have et operationelt klagenævn, som aktivt kan bidrage med at håndhæve, fortolke og udfylde udbudsreglerne. Lovgiver bør derfor være forsigtig med at begrænse klagenævnets aktivitet. Parterne nævner i øvrigt, at antallet af klagesager er begrænset, og at klagenævnets ressourceforbrug i lyset af den indkøbsvolumen, det offentlige præsenterer, er forsvindende lille.

Dansk Byggeri og Tekniq advarer imod, at man indsnævrer klagenævnets indsats, idet klagenævnet er en meget vigtig faktor for fremme af overholdelsen af udbudsreglerne og dermed for fremme af konkurrencen og produktiviteten. Parterne fremhæver tillige, at sammenligner man med andre lande i EU, har klagenævnets virksomhed stor betydning til sikring af offentlige myndigheders overholdelse af udbudsreglerne.

KL finder det positivt, at der med lovforslaget sættes fokus på at fremme effektiviteten i klagesystemet på udbudsområdet, da det er KL's opfattelse, at det nuværende klagesystem i alt for stor omfang inviterer til klager over bagateller eller grundløse klager. KL mener, at enkelte af ændringsforslagene i sig selv er positive. KL finder således, at ændringen af officialprincippet er et skridt i den rigtige retning - at skabe større effektivitet i klagesystemet. Dog angiver KL, at lovforslaget samlet set udtrykker for politisk hastværk, der ikke vil resultere i de ønskede effekter. KL er af den opfattelse, at der skal ske en grundlæggende revision af klagesystemet, herunder er det væsentligt at sætte fokus på det lave klagegebyr, og at ordregivere skal bære egne omkostninger for klager, der anlægger grundløse klager. En revision skal sikre et effektivt klagesystem, og at offentli-

ge udbydere tilskyndes til at konkurrenceudsætte flere opgaver. KL vil tage en sådan revision op sammen med en drøftelse af en fornyet aftale mellem regeringen og KL om øget konkurrenceudsættelse. KL påpeger herudover, at høringsprocessen er urimeligt kort.

Håndværksrådet støtter lovforslaget, dog ikke forslaget om at reducere antallet af sagkyndige fra to til en.

Dommerforeningen beklager den meget korte høringsfrist, som har medført, at høringen ikke har kunnet behandles på sædvanlig vis. Dommerforeningen finder, at de foreslåede ændringer i reglerne for Klagenævnet for Udbud, synes i strid med almindelige forvaltningsretlige principper og derfor kun bør gennemføres efter grundigt forarbejde. Dommerforeningen vil gerne afgive et svar i sagen og arbejder sammen med formandskabet for Klagenævnet for Udbud på et høringssvar.

Kommentar

Klagenævnet kan i dag tage påstande og forhold op af egen drift, som parterne ikke har gjort gældende. Det kan for det første medføre, at begge parter – både ordregiver og klager - efterfølgende må bruge økonomiske og administrative ressourcer på at forholde sig til de klagepunkter, Klagenævnet for Udbud har fremført. Klagesagen bliver dermed dyrere for både virksomhed og ordregiver. For det andet kan det betyde, at selve formålet med virksomhedens klage går tabt. Det kan fx være, hvis virksomhedens intention med at klage blot er at afhjælpe fejl ved kontrakttildelingen, mens klagenævnets udvidelse af klagen fører til, at hele udbudet skal gå om. For at sikre en effektiv og målrettet anvendelse af ressourcerne i klagenævnet foreslås det derfor, at klagenævnet – på samme måde som domstolene i civile sager – alene kan tage stilling til de af parterne nedlagte påstande og alene kan tage stilling til de forhold, som er gjort gældende af parterne.

Herudover foreslås det, at sager fremover afgøres af et medlem af formandskabet og et sagkyndigt medlem for at sikre at den juridiske dommer ikke kan komme i mindretal. Endelig foreslås det, at det eller de medlemmer, der i den enkelte sag deltager fra formandskabet, uden medvirken af sagkyndige kan træffe afgørelse i sager, der kan afgøres på skriftligt grundlag og ikke er af principiel karakter, hvilket bidrager til nedbringe sagsbehandlingstiden – til gavn for både virksomhed og ordregiver.

Disse forslag forventes at sikre en effektiv og målrettet anvendelse af Klagenævnet for Udbuds ressourcer til at håndhæve udbudsreglerne, og dermed medvirker lovforslaget til at reducere de hindringer, der er for konkurrence om offentlige opgaver.

Forslaget skal ses i lyset af, at sagsbehandlingstiden ved Klagenævnet for Udbud er lang, og antallet af klager til klagenævnet stiger støt fra år til

år. Antallet af afgjorte sager er således steget fra 47 i 2007 til 87 i 2010. Klagenævnet tager ikke-påklagede sagsforhold op af egen drift, hvilket er en medvirkende årsag til et øget arbejdspress og en længere sagsbehandlingstid i nævnet.

Med hensyn til lovforslagets overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper vil det i bemærkningerne til lovforslaget blive præciseret, at klagenævnet fortsat kan opfylde sin vejledningspligt efter forvaltningslovens § 7, idet nævnet skal vejlede parterne om, hvilke elementer af klagen, der gør denne uegnet til at danne grundlag for klagenævnets behandling. Klagenævnet kan – ligesom domstolene i civile sager - stille spørgsmål og yde vejledning i fornødent omfang.

Lovforslaget er et led i udmøntningen af Aftale om Konkurrencepakken af 11. april 2011 mellem regeringen og Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Kristendemokraterne, som har til formål at fremme konkurrencen og produktiviteten i den private og offentlige sektor.

Som led i samme aftale vil klagegebyret efterfølgende blive sat op, og der vil blive indført resultatmål for sagsbehandlingstiden for klagenævnets sekretariat.

3. Høringssvar til konkrete emner og kommentarer hertil

Kommenteringen af høringssvarene vil ske med udgangspunkt i følgende overordnede opdeling:

- 3.1. Justering af officialprincippet
- 3.2. Ændring af nævnssammensætningen
- 3.3. Afgørelse på skriftligt grundlag
- 3.4. Øvrige kommentarer
- 3.5. Kommentarer der ikke relaterer sig direkte til lovforslaget

3.1. Justering af officialprincippet

3.1.1. Klagenævnet kan ikke tage spørgsmål op af egen drift

International Transport Danmark (ITD) finder, at forslaget om, at Klagenævnet for Udbud alene kan tage stilling til nedlagte påstande og anbringender, betyder, at danske virksomheders retssikkerhed svækkes. ITD frygter, at en klage ikke længere kan udarbejdes eller indsendes uden advokat eller rådgivningsbistand. Ydermere vil virksomheder afholde sig fra at klage ved udsigten til, at udgifterne til en klagesag mangedobles som følge af behovet for juridisk eller anden nødvendig rådgivning. ITD tilkendegiver, at det er en vigtig forudsætning for fremme af konkurrence og produktivitet, at udbud afholdes og afgøres i overensstemmelse med reglerne. Derved motiveres tilbudsgivere til at have tillid til og bruge ressourcer på deltagelse i udbud. ITD tilkendegiver, at det synes i strid med

Konkurrencepakken formål at stække officialprincippet. ITD mener derfor, at klagenævnet også for eftertiden kan bistå klagere med at formulere brugbare påstande, hvor disse kan identificeres.

Danske Arkitekt Virksomheder (Danske Ark) finder, at klagenævnets adgang til at stille spørgsmål af egen drift udgør en næppe målbar del af klagenævnets ressourceforbrug. Til gengæld kan den præjudicielle effekt af spørgsmål og svar have stor betydning i den konkrete sag samt for forståelsen af udbudsreglerne. Danske Ark finder således ikke, at det at afskære klagenævnet fra muligheden for at stille spørgsmål af egen drift giver mening hverken ressourcemæssigt eller retssikkerhedsmæssigt. Danske Ark opfordrer derfor til, at det undersøges, om der er ressourcemæssige besparelser ved at afskære klagenævnet fra at stille spørgsmål af egen drift. Alternativt bør det sikres, at klagenævnet forsat kan stille spørgsmål af egen drift.

Offentligt Ansattes Organisationer (OAO) udtrykker bekymring for en svækkelse af klagenævnets muligheder for at behandle spørgsmål af egen drift. OAO anbefaler, at denne del udgår af lovforslaget. Dette skal ses i lyset af, at OAO ikke er bekendt med dokumentation, der påviser, at klagenævnets mulighed udgør et særligt problem.

Tekniq og Dansk Byggeri advarer mod at indsnævre klagenævnets indsats. De finder det mest hensigtsmæssigt, at klagenævnet forsat er underlagt officialprincippet og bl.a. forsat vil have mulighed for at vejlede parterne i udformningen af påstandene. I praksis går der ikke lang tid hermed. Det bør også tages i betragtning, at klagenævnet har adgang til at se dokumenter, som klager ikke altid kan få adgang til at se, og derfor har mulighed for at konstatere overtrædelser.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) finder, at det ikke giver mening – såvel ud fra et ressourcemæssigt som et retssikkerhedsmæssigt hensyn – at afskære klagenævnet fra muligheden for at stille spørgsmål af egen drift, og det vil være til stor skade for mindre- og mellemstore virksomheders mulighed for at få prøvet, om en ordregiver har overholdt udbudsreglerne. FRI bemærker, at klagenævnets adgang til at stille spørgsmål af egen drift udgør en forsvindende lille del af klagenævnets ressourceforbrug, men den tjener to vigtige formål: Den mindre udbudskyndige leverandør kan få medtaget de relevante overtrædelser uden hjælp af en advokat, og det kan tjene til fortolkning af tvivlsspørgsmål, der kan have stor betydning i den konkrete sag og for den generelle forståelse af udbudsretten.

Danske Regioner er generelt imødekommende overfor lovforslaget. Danske Regioner opfatter forslaget som en beskeden indsnævring af klagenævnets opgaver og foreslår, at det tilføjes at klagenævnet kun skal tage principielle sager op.

Bygherreforeningen hilser det velkomment, at klagenævnet ikke længere kan tage spørgsmål op af egen drift. Bygherreforeningen bemærker, at der i visse situationer kan være behov for, at klagenævnet kan varetage en form for vejledende rolle – alternativt at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indtager en mere aktiv rolle mht. vejledning om principielle spørgsmål. En vejledningsbistand bør dog ses og afbalanceres i forhold til, at ordregiver ikke sent i klagesagsforløbet skal blive mødt med nye problemstillinger, som rejses af klagenævnet.

DANSK IT anfører, at det kunne overvejes, at overføre flere af retspleje-lovens regler om påstande og anbringender, fx § 339, stk. 1 og 2 om ret-ternes muligheder for at efterspørge afklaring fra parterne. DANSK IT bemærker, at det vel reelt er forudsat, at klagenævnet har mindst samme kompetence, men det ikke er udtrykt klart i forlaget. Som baggrund for forslaget anfører DANSK IT, at klagenævnet stadig skal anvende offici-alprincippet, men nu mht. parternes påstande er underlaget forhandlings-princippet, således at klagenævnet kun kan tage stilling til de fremsatte påstande. Når dette sammenholdes med klagenævnets mulighed for at kræve alle dokumentbeviser fremlagt, uanset disse ikke er relevante for de fremsatte påstande, kan der opstå u hensigtsmæssige situationer.

Horesta finder ikke anledning til, at klagenævnets hjemmel til at tage sa-ger op af egen drift falder bort.

Kommentar

Klagenævnet kan i dag tage påstande og forhold op af egen drift, som parterne ikke har gjort gældende. Med lovforslaget foreslås det, at klage-nævnet ikke kan træffe en afgørelse, der går ud over de påstande eller de retlige og faktiske forhold (anbringender), som parterne har gjort gæl-dende. Dette forslag medvirker til at sikre en effektiv og målrettet anvendelse af ressourcerne i Klagenævnet for Udbud og nedbringe sagsbe-handlingstiden. Ændringen af officialprincippet vil ikke fjerne klagenæv-nets adgang til at oplyse sagen, inden nævnet træffer afgørelse. Klage-nævnet vil derfor fortsat kunne kræve enhver oplysning, som er nødven-dig for, at klagenævnet kan træffe afgørelse i en sag. Ligeledes kan Kon-kurrence- og Forbrugerstyrelsen samt erhvervsorganisationer fortsat an-lægge sager ved klagenævnet og dermed være med til at sikre lige vilkår for små virksomheder.

Det fremhæves i bemærkninger til lovforslaget, at klagenævnet fortsat kan opfylde sin vejledningspligt efter forvaltningslovens § 7, idet nævnet skal vejlede parterne om, hvilke elementer af klagen, der gør denne ueg-net til at danne grundlag for klagenævnets behandling, fx at klagers på-stand er uklar, samt hvad klager bør foretage sig med henblik på at ud-forme klagen, så den egner sig til behandling for nævnet. Klagenævnet kan således – ligesom domstolene i civile sager - stille spørgsmål og yde vejledning i fornødent omfang. Vejledningen bør dog ikke strække sig ud over parternes oprindelige påstande eller anbringender, og klagenævnet

kan dermed ikke længere bistå med formulering af brugbare påstande og faktiske og retlige forhold, som går ud over disse.

For at sikre en håndhævelse af udbudsreglerne skal også ikke principielle sager kunne indbringes for klagenævnet. Ikke principielle sager kan således have konkret betydning for klager, ligesom denne type sager kan have en præventiv effekt.

Indstilling

Det indstilles, at forslaget opretholdes uændret, men at det i de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 4 og 7, gøres klart, at klagenævnet fortsat skal opfylde sin vejledningspligt efter forvaltningslovens § 7 og herunder, at klagenævnet kan stille spørgsmål og yde vejledning i fornødent omfang på samme måde som domstolene i civile sager.

3.1.2. Klagenævnet har mulighed for at afvise uegnede klager

Statens og Kommunernes Indkøbsservice (SKI) finder det uhensigtsmæssigt, såfremt bestemmelsen medfører, at det ikke vil være muligt at indgive en klagesag uden at være repræsenteret af en advokat. Dette vil være problematisk særligt for mindre virksomheder, der må formodes at være tilbageholdende med at klage. SKI påpeger, at håndhævelsesreglerne bør sikre, at også små tilbudsgivere, der behandles uretfærdigt, reelt har en klageadgang.

Horesta finder, at justeringen af officialprincippet kan svække virksomhedernes retssikkerhed, idet navnlig små virksomheder kan få afvist legitime klager, fordi man ikke er i stand til at formulere sig til tilstrækkeligt skarpt i form af påstande og anbringender. Forslaget kan svække virksomhedernes retssikkerhed. Horesta ønsker på den baggrund, at det bliver indarbejdet i loven eller i bemærkningerne, at klagenævnet ikke kan afvise en klage blot på rene formalia, fx hvor påstande og anbringender efter nævnets opfattelse ikke er tilstrækkeligt klare. Yderligere ser de gerne, at det fremgår af lovbemærkningerne, at nævnet i fornødent omfang har pligt til at vejlede klager om, hvordan klagen kan ”skæres skarpere til”, hvis klagen ikke opfylder kravene til formalia.

DANSK IT finder, at man bør overføre princippet fra retsplejelovens § 349, stk. 2, således at klagenævnet kan anmode klager om at reparere klagen. Som baggrund herfor anfører DANSK IT, at man bør forholde sig til sammenspillet til klagefristerne, idet man kan forestille sig, at der klages før fristudløb, og at man først efter fristudløb får at vide, at klagen er afvist pga. en uklar påstand.

Klagenævnet for Udbud bemærker, at nævnet modtager mange klageskrifter uden angivelse af præcise påstande, som med mening kan danne grundlag for en afgørelse. Lovforslaget vil betyde, at klagenævnet skal afvise en meget stor del af de klager, nævnet modtager i dag. Nævnet påpeger, at lovforslagets bestemmelse vil hindre en effektiv håndhævelse af

udbudsreglerne, som ellers angives af være lovforslagets formål. Lovforslaget vil gøre det overordentligt vanskeligt for virksomheder at indgive klager på egen hånd, og nævnet oplyser, at der ved domstolene udøves vejledning i form af formulering af påstande også i civile sager.

Kommentar

Det er ikke hensigten med lovforslaget, at pålægge klagenævnet en pligt til at afvise en klage på rene formalia. Det præciseres derfor i lovforslaget, at klagenævnet kan, men ikke skal, afvise en klage, der er uegnet til danne grundlag for sagens behandling. Det præciseres samtidig, at klagenævnet fortsat er underlagt vejledningspligten i henhold til forvaltningslovens § 7. Dette betyder, at klagenævnet skal vejlede parten om, hvilke elementer af klagen, der gør denne uegnet til at danne grundlag for klagenævnets behandling. Samtidig præciseres i bemærkningerne, at klagenævnet kan fastsætte en frist inden for hvilken, klager gives mulighed for at udforme klagen, så den kan antages til behandling af klagenævnet. Det præciseres, at en sådan frist især bør gives, hvis det er åbenbart, at en klager ikke kan nå at indgive en ny klage inden for klagefristen.

Hvis klagen efter udløbet af denne frist fortsat er uegnet til at danne grundlag for behandling, kan klagenævnet afvise klagen.

Indstilling

Det indstilles, at det præciseres i lovteksten, at klagenævnet kan (og ikke skal) afvise klager, der er uegnet til at danne grundlag for nævnets behandling, at klagenævnet fortsatte vejledningspligt efter forvaltningslovens § 7 fremhæves i bemærkningerne til § 1, nr. 4 og 7 samt klagenævnets mulighed for at give en frist til at rette op på klagen fremhæves i bemærkningerne til § 1, nr. 4, og herunder, at en sådan frist især bør gives, hvis det er åbenbart, at klager ikke kan nå at indgive en ny klage inden for klagefristen.

3.2. Ændring af nævnssammensætningen

International Transport Danmark (ITD) peger på, at udbudsmateriale og indkomne tilbud ofte indeholder branchetypiske forhold og sædvaner, og at behandlingen af en klage derfor oftest forudsætter en særlig sagkundskab. ITD tilkendegiver derfor, at forslaget om et medlem fra formandskabet og en sagkyndig er beklageligt, når den sammenholdes med lovforslagets bestemmelse om, at man ved stemmelighed retter sig efter formandskabet. Sagkyndiges indflydelse vil dermed i langt størsteparten af sager i praksis være illusorisk.

Håndværksrådet kan ikke støtte forslaget om at reducere antallet af sagkyndige fra to til en. Håndværksrådet tilkendegiver, at der i alle andre sammenhænge, hvor der anvendes sagkyndige, anvendes to sagkyndige. Håndværksrådet bemærker yderligere, at to sagkyndige giver mulighed

for at have forskellige typer sagkyndige i dommerpanelet, og at den økonomiske besparelse ved at fjerne én må være meget begrænset.

KL finder det afgørende, at der arbejdes med et generelt princip om, at der i alle sager ved klagenævnet indgår sagkyndige medlemmer. Sagkyndige sikrer, at der er en faglig og konkret ekspertise til stede i relation til den pågældende branche. KL støtter derfor ikke ændringerne i loven, der reducerer sagkyndige medlemmers deltagelse ved afgørelser.

Det er i øvrigt KL's opfattelse, at det ikke styrker effektiviteten at foreskrive formandsafgørelser, når formandskabet består af et meget lille antal juridiske dommere, der ikke er fuldtidsansat.

Dansk Energi støtter som udgangspunkt forslaget om ændring af nævnets sammensætning, men lægger dog vægt på, at en reduktion i antallet af sagkyndige ikke må få betydning for sagens oplysning, herunder de særlige faglige kompetencer som de sagkyndige medlemmer bibringer til den enkelte sags afgørelse. Dansk Energi fremhæver i denne sammenhæng § 5, stk. 3, i bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud og foreslår, at muligheden for at udvide antallet af medlemmer i "særlige tilfælde" fx angår opfyldelsen af § 5, stk. 3.

Herudover tilkendegiver Dansk Energi, at det bør præciseres, hvad der er udslagsgivende i tilfælde af en sag med deltagelse af et medlem fra formandskabet og en sagkyndig, da formanden ikke altid deltager i afgørelsen af en sag.

Endelig fremhæver Dansk Energi, at det sagkyndige medlems deltagelse i den enkelte sag skal give mening, uanset at det er den juridiske dommers stemme, der vil være bestemmende for sagens afgørelse.

Tekniq og Dansk Byggeri henstiller til, at man ikke reducerer antallet af sagkyndige fra to til en som foreslået.

Danske Regioner kan ikke støtte op om at ændre på antallet af deltagende sagkyndige medlemmer. De sagkyndige dommere er garanter for, at afgørelserne er funderet i en forståelse af de praktisk gældende forhold i forbindelse med udbud.

Kommentar

Efter den gældende § 10, stk. 2, deltager der i behandlingen af en sag ved klagenævnet som udgangspunkt et medlem fra klagenævnets formandskab og derudover to sagkyndige medlemmer. Med lovforslaget foreslås, at afgørelsen i konkrete sager som udgangspunkt skal træffes af et medlem fra klagenævnets formandskab og et sagkyndigt medlem. Formålet med dette er dels at lette sagsbehandlingen i Klagenævnet for Udbud. Samtidig gør sagernes juridiske kompleksitet, herunder i forhold til EU-retten, at det er nødvendigt, at den juridiske dommer ikke kan komme i mindretal. Det bemærkes endvidere, at formanden for klagenævnet fortsat har mulighed

for i særlige tilfælde - eksempelvis som følge af sagens særligt komplekse eller principielle karakter - at udvide antallet af sagkyndige, som skal deltage i afgørelsen af den enkelte klagesag. Hermed sikres det, at der er tilstrækkelig teknisk sagkundskab i forbindelse med sagens behandling, hvis dette skønnes nødvendigt i forhold til sagens kompleksitet. Lovforslaget findes således at have den rette balance mellem på den ene side hensynet til en effektiv sagsbehandling i Klagenævnet for Udbud og på den anden side hensynet til, at der er tilstrækkelige faglige kompetencer til stede ved behandlingen af en sag.

Indstilling

Det indstilles, at forslaget opretholdes uændret.

3.3. Afgørelse på skriftligt grundlag

International Transport Danmark (ITD) byder muligheden for at formandskabet kan træffe afgørelser i sager, der afgøres på skriftligt grundlag, og som ikke er principielle, velkommen. Dog mener ITD, at dette kun bør kunne ske efter anmodning fra klager, da klager skal have mulighed for sagkyndig deltagelse i bedømmelsen af en sag, hvis dette ønskes.

KL er af den opfattelse, at der bør stilles krav om, at der altid indgår sagkyndige medlemmer ved afgørelsen af den enkelte sag, og at disse udpeges inden for relevante brancher.

Kommentar

Ved at tillægge kompetencen til at træffe afgørelse i sager af ikke principiel karakter og på skriftligt grundlag til alle medlemmer af formandskabet – og ikke kun som i dag til formanden for nævnet – bidrager forslaget til effektivisering af sagsbehandlingen i klagenævnet. Dette skal navnlig ses i lyset af, at der blandt formandskabet i praksis udnævnes en formand for den enkelte sag, og det bør derfor være formanden for den enkelte sag – og ikke kun formanden for klagenævnet - der kan træffe afgørelser af ikke principiel karakter og på skriftligt grundlag. Ud fra et effektiviseringshensyn er det derfor ikke hensigtsmæssigt, at indføre et krav om, at der altid indgår sagkyndige medlemmer ved afgørelsen af den enkelte sag. Lovforslaget tilgodeser således hensynet til effektiv sagsbehandling i klagenævnet og behovet for tilstedeværelsen af sagkyndige i konkrete sammenhænge.

Indstilling

Det indstilles, at forslaget opretholdes uændret.

3.4. Øvrige kommentarer

Danske Regioner fremhæver, at det ville være hensigtsmæssigt, at klager kunne pålægges at betale indklagedes sagsomkostninger. Det ville sikre, at klager havde incitament til at tilse, at påstande uden reel betydning for sagens afgørelse ikke belastede hverken ordregiver eller klagenævn. Her-

udover peger Danske Regioner på, at klagegebyret bør sættes op for på den måde at undgå grundløse klager.

Kommentar

Ændres reglerne om sagsomkostninger, således at klager kan pålægges at betale indklagedes omkostninger, vil det indebære, at der navnlig for små og mellemstore virksomheder vil være en betydelig risiko forbundet med at indbringe en sag for Klagenævnet for Udbud. Dermed er der risiko for en betydelig svækkelse af håndhævelsen af udbudsreglerne, hvilket ikke synes hensigtsmæssigt.

Indstilling

Det indstilles, at forslaget opretholdes uændret.

3.5. Kommentarer der ikke relaterer sig direkte til lovforslaget

Danske Regioner, SKI og KL har derudover kommentarer til Klagenævnet for Udbuds der ikke vil gengivet her, da de ikke vedrører selve lovforslaget.

4. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Lovforslaget har forud for fremsættelse været sendt i høring hos Advokatsamfundet, Affald Danmark, Akademikernes Centralorganisation, Amager forbrænding I/S, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Asfaltindustrien, Banedanmark, Boligselskabernes Landsforening, Bryggeriforeningen, Bygge-, anlægs- og trækartellet, Bygherreforeningen, Børsmæglerforeningen, Centralforeningen af Taxiforeninger i Danmark, CO-Industri, COOPDanmark, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Eksportråd, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk IT, Dansk Kollektiv Trafik, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Mode og Textil, Dansk Skovforening, Dansk Taxi Råd, Dansk Transport og Logistik, Danske Advokater, DANSKE ARK, Danske Busvognmænd, Danske Dagblades forening, Danske Havnevirksomheder, Danske Malermestre, Danske Regioner, De samvirkende Købmænd, Den Danske Forlæggerforening, Den Danske Dommerforening, DI – Organisation til erhvervslivet, DI Handel, DONG Naturgas A/S, Energi- og Olieforum, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af registrerede revisorer (FRR), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Forsikring & Pension, Forsvarsministeriet, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Grafisk Arbejdsgiverforening (GA), Grafisk Industri og Medie Kartel, Hovedstadsregionernes Naturgasselskab I/S (HNG), Håndværksrådet, IDA, International Transport Danmark, KL, Klagenævnet for Udbud, KMD, Kooperationen, Københavns Kommune, Københavns Lufthavne A/S, Landbrug og Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Ho-

vedorganisation, Liberale Erhvervs Råd, Lokale Pengeinstitutter, Medicoindustrien, Naturgas Fyn I/S, Naturgas Midt/Nord I/S, Offentligt Ansattes Organisationer, Post Danmark, Public Relations Branchen, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Renosam, Rigsrevisionen, Statens og Kommunernes Indkøbsservice A/S (SKI), Statsforvaltningen Hovedstaden, Statsforvaltningen Midtjylland, Statsforvaltningen Nordjylland, Statsforvaltningen Sjælland, Statsforvaltningen Syddanmark og Tekniq.

Følgende organisationer, myndigheder m.v. har haft bemærkninger til lovforslaget:

Bygherreforeningen
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk IT
Danske Arkitektvirksomheder
Danske Regioner
Dommerforeningen
Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI)
Horesta
Håndværksrådet
International Transport Danmark
KL
Klagenævnet for Udbud
Landbrug og Fødevarer
Offentligt Ansattes Organisationer
SKI
Tekniq